

ANTONIA SALZANO ACUTIS
& PAOLO RODARI

Môj syn CARLO

*Tajomstvo
jeho svätosti*

Môj syn
CARLO

ANTONIA SALZANO ACUTIS
& PAOLO RODARI

Môj syn
CARLO

*Tajomstvo
jeho svätosti*

Il segreto di mio figlio

by Antonia Salzano Acutis with Paolo Rodari

© 2021 Mondadori Libri S.p.A.

Published by Mondadori Libri under the imprint of Piemme

podľa talianskeho originálu:

Il segreto di mio figlio. Perché Carlo Acutis è considerato un Santo

Vydal © Zachej.sk, 2024

Preklad © Marián Miliczki

Grafika © Bookwork.sk

Jazyková korektúra: Michaela Gočalová

Citácie sú uvedené podľa:

Biblia – Starý a Nový zákon, katolícky preklad, SSV, 2019

Katechizmus Katolíckej cirkvi, SSV, 2020

ISBN 978-80-8211-761-8

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Túto knihu venujem svojmu synovi Carlovi.

Kiežby sa mohol naplniť jeho sen o univerzálnej Cirkvi, ktorá by pod materským vedením najsvätejšej Panny Márie prežívala s čoraz väčším nadšením a presvedčením tieto slová:

*„Eucharistia je znakom toho,
že Cirkev a budúcnosť ľudského pokolenia
sú zviazané s Kristom, jedinou skutočne trvácou skalou,
a so žiadnou inou skutočnosťou.
Preto víťazstvom Krista je kresťanský ľud,
ktorý verí, slávi a prežíva eucharistické tajomstvo.“*

„Odtiaľto živý nevyjdem, priprav sa na to.“

September 2006. Po niekoľkých týždňoch strávených najprv v Santa Margherita Ligure a potom v Assisi, kam sme chodievali niekoľkokrát do roka, sa naše prázdniny chýlili ku koncu. Môj syn Carlo sa ako každý rok pred odchodom domov odobral k hrobu svätého Františka, aby sa zveril do jeho modlitieb a požiadal ho o ochranu v novom školskom roku. Prekvapilo ho, že ho nechceli pustiť dnu. Baziliku zavreli predčasne, preto sa pomodlil pred jej vchodom.

Miláno nás privítalo svojím zvyčajným virvarom. Ulice boli plné ľudí, ktorí boli zaneprázdnení stovkami povinností. Tam a späť. Po augustovej prestávke každodenná práca nenechala na seba dlho čakať.

Carlo miloval nové začiatky. Mal pätnásť rokov. A ako obyčajne, prvé septembrové dni prežíval bez akejkoľvek nostalgie za letom, ktoré pomaly odchádzalo; žil skôr v akomsi veľkom očakávaní. Chcel sa opäť stretnúť s priateľmi, spolužiakmi, profesorami. Prial si opäť sa zapojiť do života. Očakávanie – tento výraz charakterizuje viac ako čokoľvek iné postoj niekoho, kto vie, že každý okamih môže niečo priniesť, každý okamih môže byť dobrodružstvom.

Keď sme otvorili dvere, medzi došlými listami sme našli knihu, ktorú nám poslal jeden známy vydavateľ a ktorá bola

venovaná mladým svätým. Carlo si ju chcel hneď prečítať. Keď ju vzal do rúk, povedal mi: „Rád by som urobil výstavu venovanú týmto svätcom.“

Výstavy boli jeho vášňou. Pripravil ich už niekoľko. Jedna z nich, ktorá bola oceňovaná na celom svete, bola venovaná eucharistickým zázrakom. Vytváral ich v počítači a potom ich nechával ísť svojou cestou, hoci aj ďaleko od Milána, na potulkách svetom. Výstavy boli stratégiou vyjadrenia jeho veľkej túžby ohlasovať všetkým „dobrú zvesť“. Bol poháňaný nepotlačiteľnou túžbou neprestajne vynášať na svetlo krásu kresťanskej viery, s túžbou ponúkať dobro v akejkolvek situácii života, zachovať si svoju originalitu v tomto jedinečnom a neopakovateľnom projekte, ktorý Boh od večnosti pripravil pre každého z nás. Nie náhodou je veta „Všetci sa rodia ako originál, no mnohí zomierajú ako fotokópia“ jedným z jeho najznámejších výrokov.

Táto kniha ho mimoriadne zaujala. Boli v nej uvedené príbehy hrdinstva, životov mladých prerušených v rozlete, životov, ktoré boli zároveň obetou. Vynárala sa z nich predovšetkým viera týchto mladých, ktorí v ťažkostiach dokázali vidieť to pekné, čo sa v nich ukrýva; v Bohu, ktorý napriek tomu, že dovolil bolesť a protivenstvá, nás nekonečne miluje a nikdy nás neopustí. Život im priniesol bolesť a námahu, no napriek tomu dokázali vo svojom srdci nachádzať radosť a cesty svetla.

Tento odkaz Carla fascinoval. Stotožňoval sa s ním. Pamätám sa, že v tých dňoch chcel byť zvlášť bližšie jednej spolužiačke, ktorá ochorela. Jej rodičia si robili veľké starosti, pretože spočiatku nebolo jasné, čo sa deje. Mali podozrenie, že má leukémiu. Carlo jej počas leta často telefonoval. Hovorieval jej, aby všetko zverila Pánovi a aby bola pokojná. Nakoniec sa, našťastie, zistilo, že išlo o jednoduchú mononukleózu. „Pán chce, aby si ešte bola tu,“ okomentoval to a počas telefonátu s ňou žartoval.

Ani môj syn sa počas tých týždňov necítil dobre. Trochu ho boleli kosti. Na nohách mal menšie modriny. Nič však ne-nasvedčovalo tomu, že by šlo o niečo vážne. Veľa športoval, a tak sme si mysleli, že tieto jeho problémy súvisia so športom. Napokon, on sám sa to snažil zľahčovať. A preto nás to príliš neznepokojovalo.

Škola sa začala v polovici septembra. Spomínam si, že to boli obzvlášť slnečné dni. V Miláne ešte vládlo leto, zdalo sa, že jeseň sa ešte nechystá na svoj príchod. Večery boli plné slnka, chodili sme na dlhé prechádzky do parku Sempione. Školský rok sme začali bezstarostne. Bola som šťastná. Vedela by som si predstaviť čokoľvek, čo by sa mohlo stať, len nie búrku, ktorá prišla tak neočakávane a bola natoľko prudká, že obrátila náš život hore nohami. Zastihla nás ako nečakané letné hromobitie. Skutočný blesk z jasného neba.

Posledný deň, kedy bol Carlo v škole, bola sobota, 30. septembra. Nikdy by som neverila, že sa tam viac nevráti. Tok udalostí sa však uberal týmto smerom. Navštevoval klasické gymnázium na Inštitúte Leva XIII., ktoré viedli jezuiti. Zo školy sa vrátil nezvyčajne unavený. Mali hodinu telesnej výchovy a profesor ich nechal behať okruhy okolo veľkého futbalového ihriska. Mysleli sme si, že to ho zmohlo. Poobede však pozbieral sily a vyšli sme si s našimi milovanými štyrmi psami Briciolou, Stellinou, Chiarou a Poldom do parku na prechádzku.

Na druhý deň ráno sme sa spolu s manželom a mojou matkou rozhodli, že sa pôjdeme niekam najesť. Poradili nám reštauráciu v blízkosti Venegona, mestečka, v ktorom sa nachádza kňazský seminár Milánskej diecézy. Keď Carlo zišiel do kuchyne na raňajky, všimla som si, že na bielku pravého oka mal malú červenú škvrnku. Vyzeralo to ako príznak bežného prechladnutia. Ani tentoraz som si kvôli tomu nerobila väčšie starosti.

Pred odchodom z Venegona sme šli na svätú omšu. Po nej sa chcel Carlo spolu s nami pomodliť *Modlitbu k Pompejskej*

Panne Márii. Bola to jeho obľúbená modlitba. Odmalička mal úzky vzťah s Pannou Máriou. Často o nej hovoril. Rád sa k nej modlil a pozýval k tomu aj nás. A tak sme šli spolu s ním. Môj manžel i ja sme sa pred niekoľkými rokmi priblížili k viere. Objavili sme ju vďaka Carlovi. To on nás pritiahol k Pánovi. Počas celého môjho života, predtým, ako sa začali diať zmeny, som bola na svätej omši iba trikrát: v deň môjho krstu, v deň môjho prvého svätého prijímania a v deň nášho sobáša. Podobne aj môj manžel, hoci on, na rozdiel odo mňa, keďže mal viac praktizujúcich rodičov, chodil do kostola aspoň občas.

Osobne sme proti viere nič nemali. No jednoducho sme boli zvyknutí žiť bez nej. Boli sme ako mnohí okolo nás, naplňali sme svoj život mnohými aktivitami, no nepoznali sme do dôsledkov ich zmysel. Seneca tento spôsob existencie zosumarizoval slovami: „Veľká časť života nám uniká pri konaní zla, väčšia pri ničnerobení, všetko pri konaní niečoho iného ako toho, čo by sme robiť mali“ (*Listy Luciliovi*, I, 1, 1). Príchod Carla do nášho života bol v tomto zmysle proroctvom, pozvaním pozrieť sa na život z inej strany, pozvaním k zmene, k zatahnutiu na hĺbinu.

Po svätej omši sme nasadli do auta. Prišli sme do Venegona, kde sme sa naobedovali. Boli s nami aj naše psíky. Po obede sme sa šli prejsť do okolitých lesov a zbierali sme gaštany. Naplnili sme celé vrecúško. Pomedzi konáre stromov prenikali slnečné lúče, ktoré vytvárali takmer rozprávkovú atmosféru. Pustili sme psy, ktoré bezstarostne pobehovali sem a tam pomedzi kríky. Carlo im občas hodil konáre a zabával sa tým, že mu ich nosili späť. Usmieval sa. Bol šťastný. Na ten deň mám krásne spomienky. Keď si naň spomeniem, v mysli sa mi vynárajú len svetlo, radosť a pokoj. Večer po návrate domov Carlo dostal horúčku, 38 stupňov. Dala som mu acylpyrín a rozhodla som sa, že v nasledujúci deň do školy nepôjde.

Pondelok 2. októbra. Zavolala som detskej lekárke a opýtala som sa, či by sa mohla zastaviť a prezrieť Carla. Prišla hneď

a zmenila sa len o tom, že má trochu červené hrdlo. Predpísala mu jednoduché antibiotiká a odišla. Neznepokojovala som sa. Dostalo sa mi do uší, že polovica triedy bola prechladnutá. Myslela som si, že je to aj Carlov prípad.

Zvyšok dňa Carlo prežil pokojne. Tak ako ma o to veľakrát prosil, i teraz sme sa spolu pomodlili ruženec. Prerušiť denné aktivity modlitbou bola pre neho prirodzená vec. Jeho vzťah s Bohom bol nepretržitý, bez prestávok. Všetko robil s myšlienkou na Pána, všetko preberal s ním. Modlitba mu pomáhala – ako hovorieval – upokojiť sa a s novými silami sa opäť pustiť do každodenných povinností. Urobil si úlohy a na počítači pripravoval svoje výstavy. Horúčka neklesala, no napriek tomu bol aktívny a pozorný.

Keďže bol chorý, večeral vo svojej izbe. Prišli sme k nemu, chceli sme byť s ním. Zrazu z neho vyšli slová: „Svoje bolesti obetujem za Svätého Otca, za Cirkev a za to, aby som nešiel do očistca, ale priamo do raja.“

Zdalo sa nám, že si z nás robí žarty. Carlo bol vždy veselý a hravý. Preto sme si mysleli, že žartuje a nevenovali sme jeho slovám zvláštnu pozornosť; zdalo sa nám, že nás chcel v tejto situácii rozosmiať. Medzitým horúčka neklesala ani nestúpala. Carla od malička bolievalo hrdlo a vždy trvalo aspoň týždeň, ak nie dlhšie, kým sa dal dokopy. Aj preto sme sa neznepokojovali.

Streda 4. októbra. Dnes mala byť celej škole prezentovaná webová stránka, na ktorej Carlo pracoval celé leto a ktorá mala pomáhať dobrovoľníckym aktivitám koordinovaným jezuitmi v prospech chudobných a tých najposlednejších. Učitelia poprosili Carla, aby ju odprezentoval on sám, pretože vedel dobre pracovať s počítačom a zložitými počítačovými programami, a tiež preto, lebo dúfali, že vďaka jeho príkladu sa aj ďalší mladí nadchnú a tak ako on sa rozhodnú venovať svoj čas nezištne v prospech iných. Jezuiti mi hovorili, že na schôdzkach komisie, ktorá mala na starosti dobrovoľníctvo a ktorá sa skladala

z niekoľkých rodičov žiakov školy, boli všetci zasiahnutí živostou, s akou ju môj syn predstavil, zanietenosťou, ktorá ho prenikala, a jeho vynaliezavosťou. Mamy boli doslova fascinované spôsobom jeho prezentácie a Carlovými líderskými schopnosťami, jeho štýlom, ktorý bol láskavý a zároveň živý a účinný.

Carlo venoval veľa času tým, ktorí to potrebovali. Robil tak každý deň vo vopred dohodnutom čase a kedykoľvek mu to okolnosti dovoľovali. Pre neho to bolo prirodzené, samozrejmé. Inšpiroval ho príklad svätých, ktorí sa venovali tým posledným, najnúdznejším. Vypísal si niektoré citáty Matky Terezy z Kalkaty, ktoré sa mu páčili: „Mnohí hovoria o chudobných, ale málo ich hovorí s chudobnými... Nehľadajte Ježiša v ďalekých zemiach: tam nie je. Je blízko vás. Je s vami! [...] Ak budete mať otvorené oči, Kalkatu nájdete hocikde na svete. Cesta Kalkaty vedie ku dverám každého človeka. Viem, že by ste možno chceli pricestovať do Kalkaty, ale je ľahšie milovať ľudí, ktorí sú ďaleko. Nie vždy je ľahké milovať tých, ktorí žijú vedľa nás.“

V škole sa napokon rozhodli, že Carlovu stránku o dobrovoľníctve predstavia bez neho. Poobede mu zavolali, že sa všetkým ohromne páčila. Prezentácia mala úspech. Carlo žiaril, okrem iného aj preto, že mu to lichotilo. Robiť veci pre druhých a robiť ich dobre mu spôsobovalo radosť.

Zašla som kúpiť sladkosti na sviatok svätého Františka. Robila som to každý rok. Carlo sa ich nevedel nasýtiť. Aj v ten deň ich s chuťou zjedol viacero. Bol ešte trochu unavený, ale ako vždy sa usmieval a snažil sa tváriť, že je všetko v poriadku.

Štvrtok 5. októbra. Môj syn sa zobudil s mierne opuchnutými príušnými žľazami. Opäť som zavolala lekárku. Prišla ho prezrieť a povedala, že pravdepodobne dostal mumps. Odporúčala nám pokračovať s doterajšou liečbou, čo sme aj urobili. Nasledujúci deň však prišlo ďalšie prekvapenie. Carlo mal v moči krv. Pediatrička si teda nechala priniesť vzorku

moču na analýzu v klinickom laboratóriu neďaleko nášho domu. Anamnéza bola upokojujúca: skutočne sa zdalo, že to nie je nič vážne.

Keď môjho syna bolelo hrdlo a mal zvýšenú teplotu, mával nočný úľak, nepatologické prerušenie spánku, pomerne časté u detí a dospievajúcich, spôsobujúce parasomnie a desivé sny. Preto keď sa cítil zle, radšej som trávila noci pri ňom. Spala som na matraci na zemi vedľa jeho postele. Pamätám sa, že v noci z 3. na 4. októbra sa mi snívало, že som vo vnútri kostola. Bol tam aj svätý František z Assisi. Nad ním na strope som videla tvár môjho syna, obrovskú tvár. Svätý František sa na neho pozrel a povedal mi, že Carlo sa stal dôležitou osobou Cirkvi. Potom som sa zobudila. O tom sne som rozmýšľala celé doobedie. Verila som, že to bolo také malé proroctvo o tom, že sa môj syn stane kňazom. Skutočne, viackrát sa mi zveril s týmto svojím prianím. Preto som verila, že sa ten sen vzťahoval na túto skutočnosť.

Aj v nasledujúcu noc som spala pri ňom. Pred spaním som sa pomodlila ruženec. V polospánku som začula hlas, ktorý mi zreteľne povedal: „Carlo umiera.“ Myslela som si, že ten odkaz bol od Zlého. Že to bola zlá myšlienka, ktorou sa netreba zaoberať. A tak som ju nepovažovala za dôležitú.

Sobota 7. októbra. Carlo sa zobudil skoro ráno. Chcel ísť na toaletu, no zistil, že sa nedokáže pohnúť. Nevedel sa postaviť z postele. Nemal dosť síl. Zasiahol ho silný prejav celkovej telesnej slabosti. Zavolať ma, aby som mu pomohla. S veľkou námahou sa nám ho spolu s manželom podarilo preniesť.

Veľmi sme sa preľakli. Rozhodli sme sa zavolať staršieho detského lekára, známeho profesora v Miláne, ktorý bol už na dôchodku a ktorému sme dôverovali. Povedal nám, aby sme Carla okamžite previezli na kliniku De Marchi, na ktorej bol dlhé roky primárom. Bolo to od neho láskavé. Ešte počas nášho presunu upozornil lekárov na náš príchod. Zvlášť upovedomil

primára, špecialistu v detskej hematológii: mal Carla okamžite vyšetriť a snažiť sa zistiť, čo sa deje.

Previezť Carla do nemocnice bolo náročné. Rajesh, náš pomocník v domácnosti, mal v ten deň dovolenku. A tak sme spolu s manželom rozmýšľali, že nášho syna posadíme na kancelársku stoličku na kolieskach. Nejakým spôsobom sa nám ho podarilo prepraviť k výťahu a potom ho posadiť do auta. Pamätám sa, že v Miláne boli na mnohých uliciach zábrany z dôvodu maratónu, ktorý sa mal konať na druhý deň. Po mnohých peripetiách sa nám nejakým spôsobom podarilo dostať na kliniku. Pred jej vchodom k nám pribehli dvaja ošetrovatelia a prepravili Carla dnu. Od začiatku nám prejavovali súcit a upokojovali nás. Postarali sa o nás všetkých.

Na prahu kliniky sa moje myšlienky rozbegli šialenou rýchlosťou. Spomenula som si, že som tu bola, keď tento detský lekár očkoval Carla proti hepatitíde typu B. Bolo to v roku 1996. Klinika ma zaujala, lebo sa špecializovala na onkologické choroby detí. Profesor mi hovoril, že tu bola skupina externých dobrovoľníkov, ktorí podporovali matky chorých detí a boli im k dispozícii v prípade, že by ich potrebovali a snažili sa ich utíšiť. Títo dobrovoľníci sa zúčastňovali na formačných kurzoch nazvaných „Balintove spoločenstvá“ podľa ich duchovného otca Michaela Balinta, ktorý vytvoril pracovnú metódu určenú v prvom rade pre lekárov, ktorú však v tejto klinike rozšírili aj na externých dobrovoľníkov. Ich úloha v podstate spočívala v psychickej podpore rodičov a ich chorých detí. Trávili s nimi čas, snažili sa uľahčiť im situáciu a povzbudzovať ich v bolesti.

Pamätám sa, ako mi profesor povedal, že ak chcem, môžem sa pripojiť ku skupine. Zmocnila sa ma úzkosť a strach. Myšlienka na choré deti a ich matky ma v hĺbke srdca rozrušovala. Necítila som sa pripravená na záväzok tohto druhu. Keďže mám aj hypochondrické sklony, už len tá samotná myšlienka mi naháňala hrôzu. Aj kvôli mojej citlivej povahe by pre mňa

bolo prirodzené stotožniť sa s týmito matkami a zrejme by som tým veľmi trpela. Keď som nad tým potom rozmýšľala, zdalo sa mi, že prostredníctvom tohto návrhu ma Pán chcel nejakým spôsobom pripraviť na chorobu môjho syna. Verím, že niekedy Boh dovoľí, aby sme zažili skúsenosť, ktorá je akoby „ochutnávkou“ toho, čo neskôr máme zažiť aj my. Ako to správne podčiarkoval svätý Ján Pavol II., je potrebné vždy pamätať na to, že „budúcnosť sa začína dnes, nie zajtra“. Sú to skúšky udalostí, ktoré pozná iba Boh, ktorých zápletku a záverečnú scénu pozná len on. Život je jedno veľké tajomstvo. No niekedy nám z neba prichádzajú znamenia. Dnes hovorím, že tieto profesorove slová boli prvým upozornením: touto bolesťou budeš musieť prejsť aj ty.

Táto myšlienka nebola v to ráno jediná. Zatiaľ čo dvaja ošetrovatelia odvážali Carla do vnútra kliniky, inštinktívne som sa otočila a pozrela sa smerom na opačnú stranu ulice. Všimla som si kostol otcov barnabitov, v ktorom sa uchovávali relikvie svätého Alexandra Sauliho. Ten kostol som dobre poznala, no v to ráno som cítila, že ma doslova priťahuje. Niečo mi hovorilo: otoč sa, pozri sa tam. Okamžite som pochopila prečo. Svätý Alexander Sauli sa v tom roku „náhodou“ stal Carlovým životným sprievodcom. Každý rok 31. decembra sa v Miláne zvykne robiť aktivita „Rybolov svätých“. Hovorí sa, že svätý, ktorého si „ulovíte“, bude zvláštnym spôsobom sprevádzať osobu, ktorá si ho „chytila“, po celý rok. Preto by ste mali spoznať jeho životopis a istým spôsobom sa stať jeho priateľom. Carlo si vždy „ulovil“ Svätú rodinu, Ježiša alebo Pannu Máriu. Kvôli tomu sme si z neho robili žarty: hovoril sme mu, že má v nebi protekciu. V tom roku mu však pripadol svätý Alexander Sauli, biskup, barnabita, ktorý žil v 16. storočí, patrón mladých, ktorého spomienka pripadá na 11. októbra, deň, ktorý ostane navždy vytesaný aj do histórie života môjho Carla. Zasiahlo ma, že sa tento kostol nachádzal práve tu, oproti klinike De Marchi.

Inštinktívne som sa zverila do ochrany svätého Alexandra a vošla som dnu.

V pamäti sa mi vynárajú – akoby to bolo dnes – slová, ktoré mi povedal primár krátko po prvých vyšetreniach: „Carla bezpochyby zasiahla leukémia typu M3 alebo myeloblastová leukémia.“

Primár nám s vážnou tvárou a bez prikrášlení vysvetlil, že ide o tichú chorobu, ktorá sa prejaví až v konečnom štádiu, náhle, bez predchádzajúcich príznakov, a že nie je dedičná. Patológia, ktorá spôsobuje rýchle množenie rakovinových buniek. Reálne poblázni krvné bunky. Povedal nám, že Carlo musí byť okamžite hospitalizovaný, že mu urýchlene musia nasadiť silnú liečbu a pokúsa sa ho zachrániť. To isté povedali aj Carlovi. Nič mu nezatajili.

Keď primár odišiel, Carlo bol pokojný. Pamätám si, že nám so širokým úsmevom povedal: „Pán mi nastavil budíček!“

Tento jeho postoj, táto schopnosť pozrieť sa na danú situáciu z pozitívneho uhla pohľadu a s pokojom ma zasiahla. Ešte aj dnes si spomínam na jeho žiarivý úsmev. Bolo to, ako keď niekto po tom, čo vstúpi do tmavej izby, zrazu zapáli svetlo. Všetko sa osvetlí a nadobudne farbu. To urobil aj on. Môj syn rozptýlil temnotu najdesivejšej hodiny môjho života, zmiernil šok z hroznej správy. Neplýval slovami znepokojenia. Nebol vystrašený. Nedovolil, aby ho premohol strach. Namiesto toho sa obrátil k Bohu. A keďže bol v správnych rukách, pokojne sa usmieval.

Okrem tohto úsmevu ma zasiahla jeho vyrovnanosť. Myslím si, že mu bolo jasné, že situácia je zúfalá, ale s dôverou sa zveril do náručia Toho, ktorý zvíťazil nad smrťou. Niekedy sa vraciam k tým chvíľam a pýtam sa, čo skutočne môj syn cítil v tejto ťažkej situácii, no nenachádzam inú odpoveď ako tú, že „iba Kristus vie, čo je v človeku“. „Iba on to vie!“, ako povedal svätý otec Ján Pavol II. pri príležitosti prvého prejavu svojho pontifikátu. Ostatne, tento jeho pokoj bol jeden z rozlišovacích

znakov, ktoré sprevádzali jeho krátky život. Svojou veselosťou vedel nakaziť všetkých. Aj v najťažších chvíľach sa mu darilo šíriť pokoj a povzbudzovať srdcia iných. Vyžaroval vyrovnanosť, pohodu, spokojnosť. „Radosť žije hlboko zakorenená v našom vnútri, v tichu. Je sestrou vážnosti: kde je jedna, tam je aj druhá,“ napísal Romano Guardini.

Carlo bol večný optimista. A aj keď sa zdalo, že sa všetko rúca, neprestával dúfať a nerezignoval. Ako napísal v jednom liste protestantský teológ Dietrich Bonhoeffer krátko pred smrťou, keď bol väzňom v koncentračnom tábore Flossenbürg: „Nikto nesmie odsudzovať optimizmus chápaný ako túžbu po budúcnosti, aj keby sme kvôli tomu mali stokrát urobiť chybu. Optimizmus je soľou života, ktorá nikdy nesmie byť kontaminovaná tým, kto je chorý.“ Koncept, ktorý za iných okolností a inými slovami vyjadril aj Ján Pavol II.: „Nebojte sa! Sme ľuďmi Veľkej noci a našou piesňou je Aleluja!“

Prešlo niekoľko minút a Carla prišli premiestniť na oddelenie intenzívnej starostlivosti. Na hlavu mu nasadili niečo, čo vyzeralo ako skafander, prostredníctvom ktorého mu dodávali kyslík a tak mu uľahčovali dýchanie. Veľmi mu to prekážalo a bránilo v pohybe. Nebol schopný dobre vykašľávať. CPAP (dýchací prístroj) je technický termín, ktorý popisuje túto život zachraňujúcu pomôcku, ktorú sme zvykli vidieť na sálach intenzívnej starostlivosti počas strašnej pandémie COVID-19, ktorá bičovala svet od roku 2020. Carlo sa mi zveril, že tento prístroj bol pre neho skutočným utrpením, ktoré však ponúkol ako obeť za obrátenie hriešnikov. Keď som počas pandémie videla množstvo hospitalizovaných ľudí s dýchacím prístrojom, často sa mi myšlienky vracali do roku 2006, kedy Carlo zomrel, uvedomujúc si, že hlboké rany, ktoré vznikli v tých hrozných dňoch bolesti, ešte stále krvácajú.

Dovolili mi zostať s ním na oddelení iba do jednej hodiny po polnoci. Potom musel Carlo zostať sám. Predtým ako som

odišla, chcel, aby sme sa spolu pomodlili ruženec. Takmer nedokázal hovoriť, no napriek tomu tak chcel. Boli to pre mňa hrozné chvíle. Slová *Knihy Jób* sa vo mne prehánali bez toho, aby som mohla čokoľvek urobiť. „Pán dal, Pán vzal, nech je Pánovo meno zvelebené! V tomto všetkom Jób nezhrešil a nevyriekol proti Bohu nič neprístojné“ (1, 21 – 22). Pán to dovolil. Jedna moja časť si želala to prijať, tá druhá bola rozorvaná pohľadom na trpiaceho syna na nemocničnej posteli bez toho, aby sa tomu dalo vyhnúť.

V tých chvíľach sa v mojom vnútri rodila túžba ponúknuť Ježišovi obeť. Nezávisle od toho, či sa Carlova choroba bude vyvíjať pozitívne alebo negatívne, som sa rozhodla ponúknuť mu túto moju hlbokú bolesť za to, aby medzi kresťanským ľudom vzrástla láska k Eucharistii. Sviatosť oltárna bola Carlovou veľkou láskou. A následne sa stala aj mojou. Spolu s ním som sa modlila za to, aby aj tí, ktorí nemohli poznať Ježišovu lásku, ju mohli aspoň raz v živote zakúsiť. Špeciálne som túto milosť vyprosovala pre drahý židovský národ.

Už od detstva som mala možnosť stretávať sa s viacerými Židmi, s ich deťmi som sa hrávala v Ríme, kde som sa narodila. Bývala som v centre, v budove, kde na najvyššom poschodí bývala židovská rodina, s ktorou boli moji rodičia – a teda aj ja – dobrí priatelia. Poznala som celú ich komunitu. Mnohí z nich boli príbuzní hlavného rabína. Zúčastňovala som sa na slávení ich sviatkov. Chodievali sme spolu na dovolenky. Paradoxne som lepšie poznala židovské zvyky než katolícke. Vždy sa ma dotýkalo, že deti nemohli jesť bravčové mäso a prísne dodržiavali všetky predpisy svojho náboženstva. Táto ich oddanosť pravidlám a príkazom bola pre mňa veľkým svedectvom viery.

V Londýne som ako študentka pozvala do nášho domu židovské dievča. Bolo z Bruselu. Spoznala som ho prostredníctvom belgického chlapca, s ktorým sa priatelili. Chvíľu boli spolu, no potom sa rozišli. Dievčina sa ocitla bez domova a nemala

kam ísť. Nemala dostatok finančných prostriedkov. Pamätám sa, že bola skleslá. Bolo mi jej ľúto, a tak som jej navrhla, aby prišla bývať k nám. A tak sa zrodilo veľké priateľstvo. Naučila ma po francúzsky, zatiaľ čo ja som ju učila po taliansky. Vďaka nej som mala možnosť skontaktovať sa s anglickou židovskou komunitou, ktorá žila v hlavnom meste. Opätovne som sa naučila vážiť si ich a mať ich rada. Preto som v tú noc na oddelení intenzívnej starostlivosti, zatiaľ čo Carlo trpel, chcela ponúknuť túto bolesť aj za nich. Bolo to pre mňa prirodzené gesto, ktoré, verím, prinieslo ovocie. Božie cesty sú tajomné. Výsledok našich činov a modlitieb nevidíme ihneď. No odpoveď z neba skôr či neskôr príde – spôsobom a v čase, ktorý určí Boh.

Tá noc pre mňa nebola ľahká. Spolu s mojou mamou som ostala na klinike, aby som bola prítomná, keby sa čokoľvek dialo. Manžela som presvedčila, aby si šiel domov odpočinúť. Na svitaní som sa vybrala na svätú omšu do kostola otcov barnabitov, aby som sa modlila k Pánovi a Najsvätejšej Panne. O príhovor som prosila aj svätého Alexandra Sauliho. Vďaka Carlovi som sa naučila, že svätí sú nám vždy na pomoci. Keď ich vzývame, pomoc príde. Preto som tak robila.

Krátko potom som sa vrátila na kliniku. Dovolili mi vidieť Carla. Ešte stále mal dýchací prístroj s kuklou. Trpel. Zveril sa mi, že sa príliš nevyspal.

Krátko nato sa jeho ošetrojúci lekár rozhodol požiadať o presun do nemocnice San Gerardo v Monze, kde bolo centrum špecializované na liečbu tohto typu leukémie. Nedovolili nám ísť s ním v sanitke. Lekár bol napriek tomu láskavý a osobne ho sprevádzal.

Môj manžel, moja mama a ja sme ho sledovali v aute. V Monze mu okamžite urobili špeciálnu hemodialýzu, ktorá mala za cieľ oddeliť červené krvinky od bielych. Operácia sa podarila.

Previezli nás na oddelenie detskej hematológie, na jednáste poschodie, kde nám vyhradili izbu číslo jedenásť. Bola tu

moderná kuchyňa a mnohé užitočné veci. Toto oddelenie ma skutočne zasiahlo. Povedali mi, že sú tu mnohé matky s deťmi, niektoré dokonca niekoľko rokov. Snažila som sa psychicky pripraviť aj na túto možnosť. Bola som si vedomá toho, že závažnosť choroby by mohla donútiť Carla zostať tu dlhý čas.

Niekoľko ošetrovateľov ho položilo na jeho novú posteľ. Prišla nás navštíviť pani, ktorá sa zaoberala dištančným vyučovaním. Rozpýtala naše obavy týkajúce sa štúdia a skutočnosti, že Carlo by v nemocnici vymeškal celý školský rok.

Carlo sa opýtal, či by mohol prijať sviatosť pomazania chorých. Ošetrovatelky zavolali nemocničného kaplána, ktorý mu priniesol sväté prijímanie. Prichádzal k nemu aj v nasledujúce dni.

Môj syn mal obrovskú vieru v silu sviatosti pomazania chorých a neprijal ju len raz. V počítači mal o tejto sviatosti napísané: „Pomazanie chorých. Moment prechodu, či už uvedomelý alebo nie, je pre väčšinu ľudí vždy zdrojom nepokoja, lebo nikdy nie sme dostatočne čistí a pripravení. Preto nás táto sviatosť pripravuje na túto veľkú chvíľu. A existujú aj osobitné modlitby. Je však nevyhnutné, aby sa aj veriaci včas pripravili. Život by teda mal byť neustálou prípravou na smrť. Nemali by sme podliehať strašnému pokušeniu malomyselnosti a strachu a nemali by sme byť povrchní či nedbanliví. Mali by sme nájsť cestu niekde medzi tým, predovšetkým veľkú rovnováhu založenú na dôvere, smerovanú k prístavom nádeje.

Táto druhá božská čnosť by mala byť svetlometom a silou. Písmo nás napomína, aby sme vydali počet z nádeje, ktorú máme. Keď na život útočí choroba alebo keď je rozhodnuté o definitívnom konci, je nutné dobrovoľne prijať Božiu vôľu. Okrem toho je vynikajúcim cvičením dôverne sa spájať s utrpením a smrťou Pána Ježiša. Svätý Pavol hovoril, že dopĺňa to, čo chýba Kristovmu utrpeniu: to znamená, že mystické telo neustále stúpa na Kalváriu a je tu a tam podrobené súženiu,

prenasledovaniu a bojom. Tak ako trvá stvorenie, rovnako pokračuje aj utrpenie. A to až do konca sveta, tohto sveta. Toto zjednocovanie sa prenáša v prospech celého Božieho ľudu. Takýmto spôsobom sa vytvára nepretržitý cyklus bolesti, obiet a mučeníctva. Tento kruh sa pripája k množstvu svätých omší, ktoré sa denne slávia na celom svete – každú minútu ich je približne päť. „Ježiš, moja Eucharistia.“ „Ježiš, pripájam sa k svätým omšiam na celom svete.“ To sú dve veľmi účinné strelné modlitby. Prečo to nevyužiť?“

Pamätám sa, že ošetrovatelia a lekári sa divili Carlovmu postoju v týchto situáciách. Nikdy sa nestážoval. Obe nohy a ruky mal napuchnuté a plné tekutín. Napriek tomu, keď ho priniesli na izbu z oddelenia rádiológie, kde mu robili počítačovú tomografiu, snažil sa urobiť všetko preto, aby sa sám presunul v nosidieli na posteľ. Nechcel ošetrovateľkám spôsobovať ťažkosti. To bolo pre Carla typické: aj v najťažších situáciách myslel viac na iných ako na seba. Pamätám si, ako sa snažil dostať na svoju posteľ sám. Bolo to namáhavé, no zároveň sa usmieval. Často opakoval: „Nie ja, ale Boh.“ A ešte: „Nie láska k sebe, ale sláva Bohu“; „Smútok je pohľad obrátený na seba, šťastie je pohľad obrátený smerom k Bohu.“ Ako tie slová museli rezonovať v jeho vnútri v tých chvíľach!

Ošetrovatelia so slúžiacim lekárom mu opäť nasadili na hlavu prístroj na dýchanie. Keď sa ho pýtali, ako sa cíti, s úsmevom odpovedal: „Mám sa dobre, sú ľudia, ktorí trpia viac ako ja.“

Neveriac sa pozreli jeden na druhého: vedeli, aké bolesti spôsobuje tento typ leukémie. A predsa sa nestážoval. Mnohí pacienti prešli týmito bolesťami. Sú neznesiteľné. Nedajú človeku veľa odpočinúť.

Zdalo sa, že Carlo mal silu, ktorá nebola z neho. Pamätám sa, že som si myslela, že len jeho silné a úzke spojenie s Pánom mu pomáhalo prekonať tie situácie takýmto spôsobom. Nebolo to hrdinstvo jednej chvíle. Bolo to ovocie vzťahu, ktorý

budoval deň čo deň, hodinu čo hodinu. Bez toho, aby o tom vedel, si Carlo vybudoval schopnosť prežívať túto chvíľu takýmto spôsobom. Budoval ju počas dlhých rokov života prežívaných v Božom svetle, pod jeho ochranou, o ktorú ho vždy žiadal, a pod jeho svetlom, po ktorom toľko túžil.

Po tom všetkom mi mnohí, ktorí ho vtedy vídali v nemocnici, hovorili, že v tých chvíľach mali dojem, že sa nachádzajú v blízkosti zvláštneho chlapca, ktorému sa takmer nadľudskou silou podarilo skrývať svoje utrpenie a aj počas búrky sa usmievať. Kresťanský filozof Blaise Pascal mal osemnásť rokov, keď počas choroby, ktorá ho takmer pripútala na lôžko, napísal túto peknú modlitbu popisujúcu postoj, s akým sa Carlo postavil zoči-voči svojmu utrpeniu: „Pane, daj, aby som sa vedel, hoci som slabý, pridržať tvojej vôle: taký, aký som, chorý, chválím ťa svojím utrpením. Bez neho by som nemohol dosiahnuť slávu; aj ty, môj Spasiteľ, si doň vstúpil. Tvoji učeníci ťa spoznali podľa znakov tvojho utrpenia. Rozpoznej vo mne svojho učeníka prostredníctvom bolesti, ktoré musím znášať na tele i na duchu následkom mojich hriechov. [...] Vstúp do môjho srdca a do mojej duše, aby si mal účasť na mojej bolesti.“ (*Modlitba za dobré využitie choroby*)

Zvečerilo sa a prišla noc. Z okien nemocnice v Monze som sa pozerala smerom na západ, k Milánu. A začala som sa sama seba pýtať, či sa tam niekedy vrátim spolu s mojím Carlom. Dovolili mi, aby som spolu s mojou mamou spala pri ňom. Okolo jednej hodiny v noci som si na chvíľku zdriemla. Carlo mal veľké bolesti a nemohol spať. Napriek tomu prosil zdravotné sestry, ktoré mali zmenu, aby nerobili príliš veľa hluku, aby som si mohla odpočinúť. Chvíľu nato som sa zobudila.

Napriek mnohým pochybnostiam a strachu som dúfala, že Carlo by to mohol zvládnuť. Chytala som sa všetkého, čo mohlo živiť nádej, že by sa mohol uzdraviť. Aj keď sa mi v mysli opakovane ozývali slová, ktoré mi povedal krátko po príchode

do Monzy. Dobre sa na to pamätám. Pri tom, ako mu pomáhali vystúpiť zo sanitky, sa na mňa pozrel a povedal: „Odtiaľto živý nevyjdem, priprav sa na to.“

To povedal, pretože nechcel, aby som v okamihu jeho smrti nebola nepripravená. Vysvetlil mi aj to, že z neba mi bude posielat' znamenia a preto by som mala byť pokojná. Dobre vedel, nakoľko na ňom lipnem a že som úzkostlivá. Myslím si, že jeho najväčšou starosťou bolo práve to, že ma musí nechať žiť na svete bez neho. Chcel ma na to nejakým spôsobom pripraviť, aby jeho smrť neprišla do môjho života ako blesk z jasného neba a nezmiatla ma.

Krátko predtým, ako upadol do kómy, mi povedal, že ho trochu bolí hlava. Príliš ma to neznepokojilo, pretože som videla, že stále trpí, hoci bol pokojný. O chvíľu však – usmievajúc sa – zatvoril oči. A už ich neotvoril.

Zdalo sa mi, že iba zaspal, on však upadol do kómy spôsobenej krvácaním do mozgu, ktoré ho v priebehu niekoľkých hodín priviedlo k smrti. Klinicky ho lekári považovali za mŕtveho už od chvíle, keď jeho mozog prestal vykonávať akúkoľvek životne dôležitú aktivitu. Bol 11. október 2006, 17:45 hod. – rovnaký deň, v aký zomrel jeho aktuálny patrón Alexander Sauli.

Zdalo sa mi, že snívam. Všetko to bolo akési popletené, nezmyselné, neuveriteľné. Carlo odišiel za taký krátky čas! Je vôbec možné, aby to bola pravda? Nemali sme slov. Carlo tu už nebol. Taká bola skutočnosť. Pán si ho vzal sotva pätnásťročného, v rozkvele mladosti, na vrchole síl, plného radosti a života.

Chceli sme darovať jeho orgány. Žiaľ, nedovolili nám to; povedali nám, že z dôvodu leukémie už nie sú v poriadku. Lekári sa rozhodli neodpájať respirátor, kým sa srdce samo nezastaví. Z tohto dôvodu nás poslali domov a povedali nám, že len čo sa srdce zastaví, zavolajú nám.

Lekári nám oznámili, že Carlovo srdce prestalo biť 12. októbra o 6:45, vo vigíliu posledného zjavenia Panny Márie vo

Fatime. Pre nás táto zhoda nebola náhodou. Stratili sme jedineho syna, prežívali sme nesmiernu bolesť. Podopierala nás len nádej, že Carlo z našich životov nezmizol definitívne, naopak, bol pri nás ešte bližšie a čakal na nás v lepšom živote.

Pamätám sa, že sme boli spolu s manželom až do konca presvedčení, že Pán urobí zázrak a uzdraví ho. No nestalo sa tak. Po tom, čo nám zatelefonovali, išli sme do izby mojej matky, ktorá žila s nami, a povedali sme jej, že Carlovo srdce už nebije. Pamätám sa na jej slová, že počula Carlov hlas, ktorý jej hovoril: „Babi, som v nebi medzi anjelmi a som veľmi šťastný, neplač, pretože budem stále pri tebe.“

Ráno 12. októbra nám nemocnica v Monze dala povolenie odviešť telo nášho syna domov. Predpisy mesta Miláno to naozaj povoľovali. Boli to priamo pohrebne služby, ktoré prišli do nemocnice, pripravili Carla a previezli ho až do domu. Vystavili sme ho v jeho izbe. Jeho telo bolo uložené na posteli. Hľadela som na neho a nedokázala som tomu uveriť: Carlo už nedýchal.

Správa o jeho smrti sa rozniesla po celej štvrti, v škole, medzi známymi a priateľmi a aj na sociálnych sieťach. Všetci jeho spolužiaci, od škôlky až po gymnázium, boli o tom informovaní. Do šírenia tejto správy sa zapojilo veľa ľudí. Nik tomu nemohol uveriť.

Vzápätí začali do nášho domu prichádzať rôzni ľudia. Chceli sa s Carlom rozlúčiť. Čo ma počas tých smutných dní najviac zasiahlo, bolo to, že viac ako by iní utešovali mňa, som ja musela potešovať ich. A som za to vďačná. Pretože som bola donútená, ako sa to v skutočnosti aj stalo, potešovať plačúcich, hovoriť im, aby verili, že náš Carlo už prežíva iný život. To mi pomohlo nezrútiť sa; spôsobilo to, že moja hlboká bolesť trochu poľavila. Skutočne, toto moje utešovanie druhých spôsobilo dokonca očistenie tejto samotnej bolesti tým, že ju premenilo na dar. Tak ako nám pripomína Sväté písmo, náš Boh „nás potešuje

v každom našom súžení, aby sme mohli aj my potešovať tých, čo sú v akomkoľvek súžení, tou útechou, ktorou Boh potešuje nás“ (2 Kor 1, 4).

Hovoriac a vnímajúc tieto slová som sa sama sebe čudovala. Stratila som jediného syna, no napriek tomu som dokázala upokojovať iných a odovzdávať nádej všetkým tým, ktorí chceli navštíviť jeho telesnú schránku ešte pred pohrebom.

Medzi mnohými ľuďmi, ktorí nás prišli navštíviť, bola jedna Carlova kamarátka, ktorá mala na sebe žltú bundu. Táto farba mi pripomenula príhodu, ktorá sa mi stala, keď som bola malá a nedosiahla som ešte tú hranicu, ktorá nás oddeľuje od dospelosti. Na chvíľu som sa vrátila do minulosti a bez toho, aby som to chcela, som si spomenula, že už ako dospievajúca som sa musela vyrovnávať so smrťou, aj keď som to do určitej miery vytesnila.

Bolo to v lete 1979. Ako každý rok, vybrala som sa cez prázdniny navštíviť moju starú mamu, ktorá sa zdržiavala v letovisku Anzio, prímorskom mestečku blízko Ríma. Stretávala som tu niektoré moje kamarátky z Ríma, ktoré tu tiež boli na prázdninách. Jedna z nich ma zoznámila so svojou známou, ktorá bola o trochu staršia ako ja. Volala sa Claudia. Bola veľmi pekná. Nežná duša, čistá a úprimná. Pamätám sa, že keď pršalo, vždy mala obuté žlté gumáky a pršiplášť rovnakej farby ako bola bunda Carlovej kamarátky. Len nedávno dovŕšila štrnásť rokov.

Napriek vekovému rozdielu sme sa stali dobrými priateľkami. Končili sa prázdniny a predtým, ako som sa vrátila späť do Ríma, Claudia naliehala, že mi ešte musí ukázať trh, kde bolo možné nájsť veľa zaujímavých vecí. Dohodli sme sa, že sa stretneme nasledujúci deň skoro ráno, aby sme tam šli spolu. Mali sme sa stretnúť pred jej domom, malým domčekom neďaleko mora. Na druhý deň som prišla v dohodnutom čase spolu s ďalšou kamarátkou. Prešlo niekoľko minút, no Claudia

neprichádzala. Skúsili sme zazvoniť na zvonček s domovým telefónom. Po určitom čase sme z domu videli vyjsť zamračeného pána. Kráčal rýchlo a chýbalo málo, aby do nás nenarazil. Nikdy nezabudnem na tú postavu, takú temnú, do určitej miery hrozivú. Bol plešatý, stredného veku a naháňal strach. Keď nás videl stáť pred domom, trochu skrehnuté od ostrého ranného vetra, zastavil sa, pozrel sa na nás a s vážnou tvárou nám povedal: „Claudia je mŕtva.“ Otočil sa a zmizol bez toho, aby nám niečo vysvetľoval. Dodnes neviem, o koho šlo. Možno to bol lekár, ktorý prišiel skonštatovať smrť, no doteraz nepoznám jeho totožnosť.

Mysleli sme si, že si z nás vystrelil. Ani vo sne by nám nenapadlo, že by to mohla byť pravda. A tak sme čakali ďalej. Čas pokročil, už bolo neskoro. Mysleli sme si, že Claudia na nás zabudla alebo sa ešte nezobudila. Rozhodli sme sa zazvoniť ešte raz. Nieкто nám otvoril bez toho, aby sa pýtal, kto sme. Rýchlo sme vyšli po schodoch na prvé poschodie, kde mala Claudia izbu. V dome nás privítali Claudiine staršie sestry spolu s matkou. Všetky srdcervúco plakali.

Otec dievčaťa tu nebol, bol v Ríme, kde pracoval. Claudia zomrela v noci počas spánku na krvácanie do mozgu. Jej mama nám povedala, že v predchádzajúci deň sa sťažovala na bolesti hlavy. V noci jej táto bolesť priniesla smrť. Počúvala som paralyzovaná bolesťou. Nič z toho, čo som chcela povedať, som zo seba nedokázala dostať. Verše veľkého básnika Henricha Heineho v jednej z jeho poetických piesní zo zbierky *Heimkehr* – Návrat domov („Súmrak bohov“ – „Götterdämmerung“) popisujú moje vnútorné rozpoloženie v tých temných chvíľach, keď sa mi zdalo, že „celým vesmírom prenikol veľký výkrik“. Podobný, aký je opísaný v manifeste existenciálnej úzkosti maliara Muncha nazvanom *Výkrik*, ikonickom obraze všetkých tragédií sveta. Vždy, keď vidím ten obraz, myslím na Claudiu a na stratu, ktorú som v ten deň cítila.